

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

ЛІНГВІСТИЧНИЙ АНАЛІЗ ХУДОЖНЬОГО ТЕКСТУ

(назва)

1. Основна інформація про дисципліну

Тип дисципліни: вибіркова Форма контролю: залік

Освітній ступінь: бакалавр

Для спеціальності: 014 Середня освіта (Українська і література)

Обмеження для вибору: пререквізити: «Вступ до мовознавства», «Сучасна українська мова», «Практична стилістика української мови», «Українська мова в діяхронному аспекті», «Українська діалектологія», «Історія української літератури», «Теорія літератури», «Історія світової літератури».

Кількість кредитів (годин): 4/120 (денна форма: 48 год.: 26- лекції; 22 - семінарські; 72 - самостійна робота; заочна форма: год.: 6 - лекції; 6 - семінарські; 108 - самостійна робота)

Мова викладання: українська

Презентаційні матеріали:

<https://docs.google.com/presentation/d/1EeuTOSlSZbmKzUVCRIj5f1a816U51xNK/edit#slide=id.p1>

2. Інформація про викладача (викладачів)

ПІБ: Циганок Ірина Борисівна

Науковий ступінь, вчене звання, посада: кандидат філологічних наук, доцент

Кафедра: української мови і літератури

Робочій e-mail: tsyganok_20@ukr.net

Години консультацій на кафедрі: щоп'ятниці від 14.40 до 15.40

3. Цілі дисципліни та результати навчання*

Предмет дисципліни «Лінгвістичний аналіз художнього тексту» становить цілісне коментування художнього тексту відповідно до його жанру та художньої естетики.

Метою вивчення дисципліни є формування у студентів бакалаврату професійної компетенції щодо здійснення цілісного аналізу художнього тексту: на всіх мовних рівнях за допомогою засобів мови аналізувати художній текст конкретного жанру як зразок певної естетики.

Результати навчання. Належно опанувавши навчальну дисципліну «Лінгвістичний аналіз художнього тексту», здобувачі вищої освіти знатимуть:

- поняття про текст;
- характеристики таких текстових категорій, як інформативність, членування, когезія, автосемантика, модальність, ретроспекція, проспекція, континуум, інтеграція, завершеність;
- специфіку художнього тексту, його відмінність від текстів інших стилів;
- принципи, прийоми і методи лінгвістичного аналізу художнього тексту;
- поняття про образність слова у художній структурі.

У ході вивчення курсу студенти оволодіють уміннями й навичками:

- здійснювати емпіричний опис мовних одиниць, зафіксованих у художньому тексті;
- правильно визначати домінуючий мовний рівень для аналізу;
- структурувати свій лінгвістичний коментар;

- залежно від жанру твору та його естетичного спрямування варіювати добір методів і прийомів лінгвостилістичного, лінгвоестетичного, літературознавчого аналізу художньої твору як цілості;
- творчо виконувати індивідуальні наукові коментування художніх текстів, виявляти самостійність у науковій роботі, бути відповідальним щодо постійного дотримання правил академічної доброчесності.

Відповідно до освітньої програми здобувачі освіти матимуть сформовані професійні результати навчання, зокрема:

ПРН 7. Вільне володіння фундаментальними знаннями в галузі філології (основні концепції, праці гуманітарних наук та їх видатні представники).

ПРН 8. Здатність використовувати професійно-профільовані знання, уміння й навички, досліджувати мовні та літературні явища, вирішувати практичні завдання в галузі філології.

ПРН 16. Вміння працювати з комп'ютерною технікою та ефективно використовувати її для обробки матеріалів і результатів досліджень у галузі філології.

ПРН 19. Презентувати результати власних досліджень для проінформованої аудиторії.

4. Зміст дисципліни

Тема №1 Загальні поняття лінгвістики художнього тексту

1. Предмет, мета і завдання курсу.
2. Зв'язок лінгвістичного аналізу художнього тексту з іншими дисциплінами.
3. Лінгвістичний, лінгвостилістичний, лінгвоестетичний, літературознавчий класифікаційні різновиди аналізу художнього твору як цілості.

Тема №2 Текст і його категорії

1. Поняття про текст як об'єкт лінгвістичного дослідження. Ознаки тексту.
2. Текстові категорії: інформативність, членування, когезія, автосемантия, модальність, ретроспекція, проспекція, континуум, інтеграція, завершеність.
3. Види текстів. Художні тексти.

Тема №3-4 Принципи і методи лінгвістичного аналізу художнього тексту

1. Принципи лінгвістичного аналізу ХТ.
2. Основні прийоми лінгвістичного аналізу художнього дискурсу:
3. Методи аналізу художнього тексту: квантитативний, описовий, когнітивний.
4. Різновиди аналізу ХТ.

Тема №5 Образність слова у художньому дискурсі

1. Специфіка художнього мовлення. Текст – художній текст – образ.
2. Мовне вираження образу автора (мовця) й оповідача.
3. Авторське мовлення та мовлення персонажів. Пряма, непряма та невласне пряма мова.
4. Суб'єктивність у художньому тексті. Суб'єктивна організація ХТ.

Тема №6 Лінгвістичний аналіз поетичного тексту

1. Особливості поетичного твору.
2. Суб'єктивна організація поезії.
3. Специфіка поетичного мовлення. Одиниці поетичного мовлення: мелодика, ритм, метрика, рима, строфа та їх виражальні функції. Особливості поетичного синтаксису і ритміко-інтонаційної структури поезії.
4. В чому полягають особливості аперцепційного декодування поетичного тексту

Тема №7 Лінгвокогнітивний аналіз мовотворчості Ліни Костенко

1. З'ясувати поняття про концепт.
2. Методика концептуального аналізу (В. Маслова, В. Іващенко).
3. Концептосфера та специфіка її опису.

Тема №8 Лінгвістичний аналіз поеми І. Котляревського «Енеїда»

1. Мова і національна тема в «Енеїді» І. П. Котляревського.
2. Лексико-фразеологічний рівень поеми.
3. Фоностилістичні особливості тексту.
4. Специфіка граматичного рівня.
5. Вербалізація ядерних концептів у «Енеїді» І. П. Котляревського.

Тема №9 Лінгвістичний аналіз поезій В. Симоненка

1. Специфіка поетичного мовлення В.Симоненка.
2. Лексика лірики поета.
3. Гармонія Симоненкового вірша.
4. Поетичний синтаксис.
5. Мовне вираження теми поета і поезії у віршах В.Симоненка

Тема №10 Лінгвістичний аналіз прозового твору

1. Особливості системно-функціонального (цілісного комплексного) аналізу прозового твору з позицій образу автора (мовця).
2. Мовленнєва структура образу автора.
3. Специфіка мовної організації художньої прози.

Тема №11 Мовна специфіка драматичного твору

1. Специфіка монологів і діалогів у п'єсах.
2. Полілоги.
3. Авторські ремарки, їх функції у драматичному тексті.

5. Політика курсу

Відвідування навчальних занять

Відповідно до «Положення про порядок оцінювання рівня навчальних досягнень студентів в умовах ЄКТС» студенти повинні бути присутніми на семінарських заняттях. Якщо з поважних причин здобувач освіти пропустив заняття (і цьому є документальне підтвердження), він має право на відпрацювання пропущеного матеріалу у двотижневий термін після повернення до навчання. Якщо ж студент не використав це право або пропускав заняття без поважної причини, він отримує 0 балів в академічний журнал. Студенти, котрі навчаються за індивідуальним планом, зобов'язані повністю виконати додаткові індивідуальні завдання, узгодивши їх з викладачем. Присутність на модульній контрольній роботі є обов'язковою. Якщо студент не виконав МКР з поважної причини (підтвердженої документально), йому призначається інша дата для виконання підсумкового контролю.

Академічна доброчесність

Дотримання академічної доброчесності здобувачами вищої освіти передбачає: – самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); – їх порушенням посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; – дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; – надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації. 2.6. Кожний здобувач вищої освіти у своїй навчальній діяльності повинен дотримуватися моральних норм, правил етичної поведінки та принципів академічної доброчесності.

Використання технологій штучного інтелекту

Здобувачі вищої освіти, які опановують цей курс, повинні розуміти, що в контексті дотримання академічної доброчесності та корпоративної етики, крім пунктів, зазначених у відповідному Положенні, не слід до навчальних та наукових праць залучати привласнені тексти, згенеровані за допомогою інструментів штучного інтелекту (ChatGPT або його аналогів), крім випадків, зазначених викладачем у силабусі навчальної дисципліни. Роботи чи їх сегменти, створені за допомогою ШІ є різновидом обману, що передбачає відповідальність згідно з чинними нормативними документами.

6. Контрольні заходи та критерії оцінювання

Шкала та схема формування підсумкової оцінки

Критерії оцінювання під час аудиторних занять

Оцінка	Критерії оцінювання навчальних досягнень
5 балів	Оцінюється робота студента, який у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу, вільно послуговується науковою термінологією, розв'язує задачі стандартним або оригінальним способом, наводить аргументи на підтвердження власних думок, здійснює аналіз та робить висновки.
4 бали	Оцінюється робота студента, який достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає, в основному розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу, розв'язує задачі стандартним способом, послуговується науковою термінологією. Але при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки.
3 бали	Оцінюється робота студента, який відтворює значну частину навчального матеріалу, висвітлює його основний зміст, виявляє елементарні знання окремих положень, записує основні формули, рівняння, закони. Не здатний до глибокого, всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, не користується необхідною літературою, допускає істотні неточності та помилки.
2 бали	Оцінюється робота студента, який не володіє навчальним матеріалом у достатньому обсязі, проте фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає окремі питання навчальної дисципліни, не розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань.
1 бал	Оцінюється робота студента, який не в змозі викласти зміст більшості питань теми та курсу, володіє навчальним матеріалом на рівні розпізнавання явищ, допускає істотні помилки, відповідає на запитання, що потребують однослівної відповіді.
0 балів	Оцінюється робота студента, який не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його висвітлити, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань.

Форма проміжного контролю

Модульна контрольна робота проводиться в письмовій формі за варіантами, у випадку дистанційного навчання – у формі тестування за допомогою сервісу Google Forms або платформи Moodle та включає орієнтовно 40 тестових завдань.

Зразок модульної контрольної роботи

Розв'яжіть тести:

1. Слова У. Еко «всі тексти говорять про інші тексти» становлять сутність:

- а) інтертекстуального аналізу
- б) іманентного аналізу
- в) лінгвістики і стилістики тексту
- г) світопоряджуючого аналізу

2. Який із методів застосовують для структурування лінгвістичного коментаря?

- а) квантитативний
- б) інтертекстуальний
- в) компонентний
- г) семантико-стилістичний

3. Вкажіть ознаки мовної організації драматичного тексту:

- а) римоване мовлення, наскрізна образність
- б) монологи, діалоги, полілоги, авторські ремарки
- в) прозовий виклад, образні засоби
- г) усі відповіді правильні

Форма підсумкового контролю – залік Критерії оцінювання завдань самостійної роботи

Вид	Максимальна кількість балів
Конспектування наукової літератури	5
Огляди наукової інформації, її систематизація	5
Виконання вправ, лінгвістичні розбори	5
Презентації до окремих тем	5

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Проміжний контроль з означеного курсу проводиться у вигляді модульної контрольної роботи. Перевірка здійснюється у такий спосіб: правильну кількість відповідей треба поділити на кількість тестових завдань. Показник перевести за нижчеподаною таблицею. Критеріями оцінювання є правильні варіанти відповідей на кожне тестове завдання. Виправлена позначка вважається помилкою.

Критерії оцінювання під час підсумкового контролю

Оцінку за семестр з дисципліни, що закривається заліком, слід виставляти після її вивчення до початку екзаменаційної сесії за результатами поточного та проміжного контролю (відповідно вагові коефіцієнти 0,7 та 0,3); при цьому обов'язкової присутності здобувачів вищої освіти не передбачено.

Переведення підсумкового балу за 100-бальною шкалою оцінювання в підсумкову оцінку за традиційною шкалою

Підсумковий бал	Оцінка за традиційною шкалою
90-100	<i>відмінно</i>
70-89	<i>добре</i>
51-69	<i>задовільно</i>
26-50	<i>незадовільно</i>

Схема розподілу балів

Максимальна кількість балів	70 балів (поточний контроль) – середньозважений бал оцінок за відповіді на семінарських заняттях та виконання індивідуальних завдань, який переводиться у 100-бальну шкалу з ваговим коефіцієнтом 0,7	30 балів (проміжний контроль) – за результатами виконання модульної контрольної роботи
Мінімальний пороговий рівень	35 балів (поточний контроль)	16 балів (проміжний контроль)

Таблиця переведення середньозваженого балу за 100-бальною шкалою

100-бальна	сер. бал	100-бальна	сер. бал	100-бальна	сер. бал	100-бальна	сер. бал	100-бальна	сер. бал
100	4,97–5,00	80	4,10–4,14	60	3,10–3,14	40	2,25–2,29	20	1,15–1,20
99	4,94–4,96	79	4,05–4,09	59	3,05–3,09	39	2,20–2,24	19	1,09–1,14
98	4,91–4,93	78	4,00–4,04	58	3,00–3,04	38	2,15–2,19	18	1,03–1,08

97	4,87–4,90	77	3,95–3,99	57	2,95–2,99	37	2,10–2,14	17	0,97–1,02
96	4,84–4,86	76	3,90–3,94	56	2,90–2,94	36	2,05–2,09	16	0,91–0,96
95	4,80–4,83	75	3,85–3,89	55	2,85–2,89	35	2,00–2,04	15	0,85–0,90
94	4,76–4,79	74	3,80–3,84	54	2,81–2,84	34	1,95–1,99	14	0,79–0,84
93	4,72–4,75	73	3,75–3,79	53	2,97–2,80	33	1,90–1,94	13	0,73–0,78
92	4,68–4,71	72	3,70–3,74	52	2,93–2,96	32	1,85–1,89	12	0,67–0,72
91	4,64–4,67	71	3,65–3,70	51	2,89–2,92	31	1,80–1,84	11	0,61–0,66
90	4,60–4,63	70	3,60–3,64	50	2,75–2,88	30	1,75–1,79	10	0,55–0,60
89	4,55–4,59	69	3,55–3,59	49	2,70–2,74	29	1,69–1,74	9	0,49–0,54
88	4,50–4,54	68	3,50–3,54	48	2,65–2,69	28	1,63–1,68	8	0,43–0,48
87	4,45–4,49	67	3,45–3,49	47	2,60–2,64	27	1,57–1,62	7	0,37–0,42
86	4,40–4,44	66	3,40–3,44	46	2,55–2,59	26	1,51–1,56	6	0,31–0,36
85	4,35–4,39	65	3,35–3,39	45	2,50–2,54	25	1,45–1,50	5	0,25–0,30
84	4,30–4,34	64	3,30–3,34	44	2,45–2,49	24	1,39–1,44	4	0,19–0,24
83	4,25–4,29	63	3,25–3,29	43	2,40–2,44	23	1,33–1,38	3	0,13–0,18
82	4,20–4,24	62	3,20–3,24	42	2,35–2,39	22	1,27–1,32	2	0,07–0,12
81	4,15–4,19	61	3,15–3,19	41	2,30–2,34	21	1,21–1,26	1	0,01–0,06

7. Основна література та інформаційні ресурси

1. Єрмоленко С.Я. Мовно-естетичні знаки української культури. К.: Інститут української мови НАН України, 2009. 352 с.
2. Єщенко Т. А. Лінгвістичний аналіз тексту. К.: Академія, 2009. 264 с.
3. Кочан І. Лінгвістичний аналіз тексту. К.: Знання, 2008. 423 с.
4. Крупа М. Лінгвістичний аналіз художнього тексту. Тернопіль, 2005. URL: [http:// www.twirpx.Com/files/languages/linguistics/](http://www.twirpx.Com/files/languages/linguistics/)
5. Лавріненко С. Т. Методи лінгвістичного аналізу тексту. Ізмаїл: РВВ. 2009. 120 с.
6. Должикова Т. І. Лінгвістичний аналіз художнього тексту як наукова і навчальна дисципліна. URL: <http://nvd.luguniv.edu.ua/archiv/NN22/13dtiind.pdf>
7. Миронюк Н. П. «Лінгвістичний аналіз тексту» як навчальна дисципліна. URL: <http://dspace.nbu.gov.ua/bitstream/handle/123456789/75596/127-Mironyuk.pdf?sequence=1>
8. Українська лінгвостилістика к. ХХ- поч. ХХІ ст. К.: Грамота, 2007. 146 с.
9. Яблонська Т. М. Лінгвістичний аналіз художнього тексту. Одеса, 2019. 235 с. URL: <http://dspace.pdpu.edu.ua/bitstream/123456789/5125/3/Yablonska.pdf>
10. Циганок І. Б. Вербалізація концепту землі у мовотворчості Ліни Костенко. *Науковий вісник Ізмаїльського державного гуманітарного університету*. 2013. Вип. 32. С.186-189.
11. Циганок І.Б. Дискурс імпресіонізму у мовотворчості М. Г. Хвильового. *Науковий вісник ІДПУ*. 2001. Вип.11. С.166-170.
12. Циганок І.Б. Концепти перемога та поразка в історичних романах Ліни Костенко. *Закарпатські філологічні студії*. 2019. Вип. 9(1). С. 31-35.
13. Циганок І. Б. Метафори і мовосвіт Валерія Виходцева. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. Серія Філологія. Одеса, 2021. Вип.48(2). С.84-86. URL: http://vestnik-philology.mgu.od.ua/archive/v48/part_2/21.pdf
14. Циганок І. Б. Флоронайменування у мовотворчості В. Виходцева. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія Філологія. Журналістика*. 2022. Т.33 (72). №2. Ч.1. С. 50-54. URL:http://www.philol.vernadskyjournals.in.ua/journals/2022/2_2022/part_1/9.pdf
15. Циганок І. Б. Концептосфера роману «Берестечко» Л. Костенко. *MODERNÍ ASPEKTY VĚDY. Svazek XVII mezinárodní kolektivní monografie. Česká republika: Publishing Group „Vědecká perspektiva“*, 2022. С. 71-98. URL:[http://perspectives.pp.ua/public/site/ mono/monography-17.pdf](http://perspectives.pp.ua/public/site/mono/monography-17.pdf)